

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter om längdmått och volymmått för utskänkning;

beslutade den 24 mars 2016.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskriver¹ följande med stöd av 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser för de längdmått och volymmått som definieras nedan. Föreskrifterna innehåller också bestämmelser om skyldigheter för ekonomiska aktörer och användare.

Särskilda instrumentspecifika krav på längdmått och volymmått finns i bilagan till dessa föreskrifter.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter används ord och begrepp i den betydelse som anges i 1 kap. 5 § Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter (STAFS 2016:1) om mätinstrument.

Dessutom avses i dessa föreskrifter med

1. *längdmått*: ett mätinstrument försett med skalmärken vars inbördes avstånd anges i en författningsreglerad måttenhet för längd,
2. *volymmått för utskänkning*: ett volymmått (till exempel dricksglas, kanna eller fingerborgsmått), konstruerat för bestämning av en angiven volym av en vätska (med undantag för farmaceutiska produkter) som säljs för omedelbar förbrukning,
3. *streckmått*: ett volymmått för utskänkning försett med en streckmärkning för nominell volym,
4. *bräddmått*: ett volymmått för utskänkning för vilket innervolymen är lika med den nominella volymen,
5. *volymmått för överhällning*: ett volymmått för utskänkning från vilket vätskan är avsedd att hällas upp innan förbrukning sker, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument (omarbetning), i lydelsen enligt kommissionens direktiv (EU) 2015/13.

6. *volym*: innervolymen för bräddmått eller innervolymen upp till ett fyllnadsmärke för streckmått.

De ekonomiska aktörernas skyldigheter

3 § En ekonomisk aktör kan välja att tillhandahålla på marknaden eller släppa ut på marknaden längdmått och volymmått för utskänkning som försetts med CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. 14–25 §§ STAFS 2016:1 om mätinstrument. Längdmåttet eller volymmåttet för utskänkning ska i sådana fall uppfylla kraven för att få förses med sådan märkning.

Ett CE-märkt volymmått behöver dock inte vara försett med information om dess noggrannhet enligt avsnitt 9.1 andra strecksatsen bilaga 1 till STAFS 2016:1 om mätinstrument.

4 § Tillverkaren ska säkerställa att de krav som det hänvisas till i 3 § är uppfyllda genom att låta ett längdmått eller ett volymmått genomgå bedömning av överensstämmelse. Tillverkaren kan därvid välja mellan följande förfaranden.

Längdmått:

1. F1,
2. D1,
3. B+D,
4. H eller
5. G.

Volymmått för utskänkning:

1. A1,
2. F1,
3. D1,
4. E1,
5. B + E,
6. B + D eller
7. H.

Beteckningarna på förfaranden för bedömning av överensstämmelse avser de förfaranden som beskrivs i bilagorna A1, B, D, D1, E, E1, F1, H och G till STAFS 2016:1 om mätinstrument.

När krav ställs på tillhandahållande av ett exemplar av försäkran om överensstämmelse, får det tolkas som gällande ett parti eller en sändning i stället för varje enskilt instrument.

5 § Bestämmelser i övrigt om skyldigheter för ekonomiska aktörer finns i 3 kap. STAFS 2016:1 om mätinstrument.

Ibrukttagande

6 § Ett längdmått eller ett volymmått för utskänkning som är försett med CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning enligt 4 kap. 14–25 §§ STAFS 2016:1 om mätin-

strument får endast tas i bruk om det uppfyller kraven för att förses med sådan märkning.

1. Denna författning träder i kraft den 20 april 2016.
2. Genom författningen upphävs styrelsens föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2006:12) om längdmått och volymmått för utskänkning.
3. Intyg som utfärdats i enlighet med STAFS 2006:12 om längdmått och volymmått för utskänkning ska vara giltiga enligt den nya författningen.

På Swedacs vägnar

PETER STRÖMBÄCK

Magnus Danielsson

SÄRSKILDA KRAV PÅ LÄNGDMÅTT OCH VOLYMMÅTT FÖR UTSKÄNKNING

Kapitel I – Längdmått

Referensförhållanden

- 1.1 För måttband lika med eller längre än fem meter får de största tillåtna felen inte överskridas, när måttbanden utsätts för en dragkraft av 50 N eller andra kraftvärden som angetts av tillverkaren och markerats på måttbandet i enlighet därmed, eller i fallet med styva och halvstyva måttband där det inte krävs någon dragkraft.
- 1.2 Referenstemperaturen är 20 °C, om inte tillverkaren angett något annat och märkt bandet i enlighet därmed.

Största tillåtna fel

2. Det största tillåtna felet, positivt eller negativt i mm, mellan två icke på varandra följande skalmärken är (a + bL), där
- L är värdet på längden avrundat uppåt till helt metervärde, samt
 - a och b, som anges i *tabell 1* nedan.

När ett avslutande skalintervall (skaldelsvärde) har en yta som gräns, ska det största tillåtna felet för varje avstånd som börjar i denna punkt ökas med det värde som anges i *tabell 1*.

Tabell 1

Noggrannhetsklass	a (mm)	b	c (mm)
I	0,1	0,1	0,1
II	0,3	0,2	0,2
III	0,6	0,4	0,3
D – särskild klass för pejlingsmåttband ¹ Upp till och med 30 m ²	1,5	noll	noll
S – särskild klass för spännband för tankar. För varje 30 m-längd när bandet ligger på ett plant underlag	1,5	noll	noll

¹ Tillämpas på viktcombinationer måttband/stickan.

² Om den nominella längden överstiger 30 meter ska det största tillåtna felet ökas med 0,75 mm för varje 30-meterslängd.

Pejlingsmåttband kan också vara av klasserna I eller II, varvid det största tillåtna felet är $\pm 0,6$ mm för varje längd mellan två skalmärken, varav det ena på lodet och det andra på måttbandet, när formeln ger ett värde på mindre än 0,6 mm.

Det största tillåtna felet för längden mellan två på varandra följande skalmärken och den största tillåtna skillnaden mellan två på varandra följande skalintervall anges i *tabell 2* nedan.

Tabell 2

Intervalllängden (skaldelsvärde), i	Största tillåtna fel eller skillnad i millimeter i respektive noggrannhetsklass		
	I	II	III
$i \leq 1$ mm	0,1	0,2	0,3
$1 \text{ mm} < i \leq 1$ cm	0,2	0,4	0,6

På ett ledat mått ska leden vara sådan att den inte förorsakar några fel, förutom de ovan nämnda, och som överstiger 0,3 mm för klass II och 0,5 mm för klass III.

Material

- 3.1 De material som används i längdmått ska vara sådana att variationer i längd på grund av temperaturskillnader upp till ± 8 °C i förhållande till referenstemperaturen inte överstiger det största tillåtna felet. Detta gäller inte för längdmått i klass S och klass D där korrigering för värmeexpansion ska tillämpas vid avläsning när så erfordras.
- 3.2 Mått som tillverkats av material vars dimensioner kan förändras när de utsätts för hög relativ fuktighet får endast inbegripas i klasserna II eller III.

Märkning

4. Måttet ska vara märkt med det nominella värdet. Millimeterskalor ska vara numrerade varje centimeter och mått med ett skalintervall som är större än 2 cm ska ha samtliga skalor numrerade.

Kapitel II – Volymmått för utskänkning

1. *Referensförhållanden*
 - 1.1 Temperatur: referenstemperaturen för volymmätning är 20 °C.
 - 1.2 Läge för korrekt avläsning: stående fritt på en plan yta.

2. *Största tillåtna fel*

Tabell 1

	Streckmått	Bräddmått
Volymmått för överhällning		
< 100 ml	± 2 ml	- 0 + 4 ml
≥ 100 ml	± 3 %	- 0 + 6 %
Mått för utskänkning		
< 200 ml	± 5 %	- 0 + 10 %
≥ 200 ml	± 5 ml + 2,5 %	- 0 + 10 ml + 5 %

3. *Material*

Volymmått för utskänkning ska tillverkas av material som är tillräckligt styva och dimensionsstabila för att volymen ska hålla sig inom det största tillåtna felet.

4. *Form*

- 4.1 Volymmått för utskänkning ska utformas så att en ändring av innehållet motsvarande det största tillåtna felet orsakar en nivåförändring av minst 2 mm vid brädden eller fyllnadsmärket.
- 4.2 Volymmått för utskänkning ska utformas så att uthållandet av hela mängden uppmätt vätska inte hindras.

5. *Märkning*

- 5.1 Nominell volym ska anges tydligt och outplånligt genom märkning på måttet.
- 5.2 Volymmått för utskänkning kan även märkas för upp till tre klart urskiljbara volymer, som inte ska kunna förväxlas med varandra.
- 5.3 Alla måttstreck ska vara tillräckligt tydliga och beständiga så att största tillåtna fel inte överskrids vid användning.